

งานวิจัยกับแนวทางการลดปัญหายาเสพติดให้โทษและอาชญากรรมที่เกี่ยวข้อง

โดย นาย สมชาติ เอี่ยมอนุพงษ์

ผู้เชี่ยวชาญพิเศษด้านการแก้ไขฟื้นฟูและกิจกรรมชุมชน

ความสำเร็จในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้โทษของรัฐบาล ตามนโยบายที่ แดงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 ประการแรกคือการเร่งตั้งสถานบำบัดผู้ติดยาเสพติดควบคู่ไปกับการปราบปรามและป้องกัน ประการที่สองเสริมสร้างสังคมให้เข้มแข็งด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เร่งรัดดำเนินการเพื่อให้การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภายใต้นโยบายเร่งด่วน โดยหลักการป้องกันและปราบปราม ผู้เสพต้องได้รับการรักษา ผู้ค้าต้องได้รับการลงโทษโดยเด็ดขาด ประการที่สามส่งเสริมความมั่นคงของรัฐ และ ประการสุดท้ายคือมุ่งพัฒนาภูมิภาคและกรุงเทพมหานครนั้น หากวิเคราะห์นโยบายของรัฐบาลในการเอาชนะปัญหายาเสพติดให้โทษที่ผ่านมาปรากฏว่ามีความสอดคล้องกับข้อค้นพบโดยงานวิจัยที่มีผู้ศึกษาไว้เกี่ยวกับความสำเร็จของโครงการเพื่อการจัดการกับปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดให้โทษ สุรา และปัญหาอาชญากรรมที่สืบเนื่องมาจากยาเสพติดให้โทษและสุรา ซึ่งแนวโน้มของความสำเร็จที่เห็นได้ชัดเจนประการหนึ่งซึ่งงานวิจัยค้นพบคือการประสานการทำงานร่วมกันแบบเป็นหุ้นส่วนอย่างใกล้ชิดระหว่างหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายทั้งหลาย หน่วยงานผู้ให้การบำบัดรักษา และหน่วยงานที่ทำหน้าที่ป้องกันทั้งปวง การทำงานร่วมกันอย่างเป็นหุ้นส่วนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อความสำเร็จ และเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะทำให้เกิดกระบวนการ ให้การ “ดูแลอย่างต่อเนื่อง” (Continuum of Care) ที่เป็นความจำเป็นและมีความสำคัญต่อทุกช่วงชีวิตของแต่ละคนนับตั้งแต่เกิดไปจนถึงวัยผู้ใหญ่ และมีความสำคัญในทุกสถานการณ์ของชุมชนและของสถาบัน ตั้งแต่โรงเรียนไปจนถึงในสถานที่คุมขัง

เกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดให้โทษพบว่ามีการทำวิจัยมานานกว่า 20 ปี และได้ข้อค้นพบที่สำคัญว่า โครงการด้านการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดให้โทษและอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องที่ประสบความสำเร็จทั้งหลายต่างให้ความสำคัญกับองค์ประกอบที่เป็น “ปัจจัยเสี่ยง” (Risk Factors) และ “ปัจจัยคุ้มครอง” (Protective Factors) และให้ความสำคัญกับความเข้มแข็งและความยืดหยุ่นของวัยรุ่นและผู้ใหญ่ งานวิจัยยังพบว่าการป้องกันปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดให้โทษ สุรา และปัญหาอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องที่ประสบผลสำเร็จ จะใช้กลยุทธ์อย่างน้อย 5 ประการ ประการแรกคือการสอนการป้องกันปัญหายาเสพติดให้โทษในโรงเรียน ประการที่สองคือการจัดการกับปัญหาเด็กนอกโรงเรียน ประการที่สามคือการป้องกันกลุ่มเสี่ยงทั้งหลาย ประการที่สี่คือการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว และประการที่ห้าคือการให้ชุมชนแก้ปัญหายาของชุมชนโดยชุมชน (Empowering Community)

เกี่ยวกับการบำบัดสุราและยาเสพติดให้โทษ ผลการวิจัยพบว่ามนุษย์ชาติเกิดการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้นเกี่ยวกับการบำบัดรักษายาเสพติดให้โทษและสุรา เช่นพบว่าโปรแกรมที่ประสบความสำเร็จใช้ได้ผลดีสำหรับกลุ่มผู้เสพกลุ่มใดบ้าง และพบว่าการบำบัดรักษายาเสพติดให้โทษและสุราที่ประสบผลสำเร็จนั้นจะต้องใช้กลยุทธ์อย่างน้อย 4 ประการ ประการแรกคือ การให้การบำบัดแก่ครอบครัว ประการที่สองคือการบำบัดฟื้นฟูให้แก่ผู้กระทำผิด ประการที่สามคือการบำบัดกลุ่มวัยรุ่น และประการที่สี่คือการปรับสภาพความสัมพันธ์กับชุมชน

เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญางานวิจัยพบว่าหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายมีแนวโน้มที่จะจัดการกับปัญหายาเสพติดให้โทษโดยรวมเอามาตรการการบำบัดรักษาและการป้องกันยาเสพติดให้โทษเข้าไว้ด้วยกันซึ่งงานวิจัยพบว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดต่อประสิทธิภาพในการป้องกันอาชญากรรมและพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนทั้งหลายที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการใช้ยาเสพติดให้โทษและสุรา งานวิจัยยังพบว่าแนวโน้มในช่วงกว่า 10 ปีที่ผ่านมา ทางเลือกแทนการลงโทษจำคุกที่มีเงื่อนไขกับซึ่งผู้กระทำผิดจะต้องรับผิดชอบ และผู้กระทำผิดจะต้องเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดให้โทษ เป็นที่นิยมใช้อย่างแพร่หลายในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา งานวิจัยพบว่ากลยุทธ์ที่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาใช้ในการจัดการกับปัญหาเสพติดให้โทษได้อย่างมีประสิทธิภาพมีอย่างน้อย 5 ประการ ประการแรกคือการจัดตั้งตำรวจชุมชน (Community Policing) ประการที่สองคือการทำงานของตำรวจที่มุ่งเน้นการแก้ปัญหา (Problem-Oriented Policing) ประการที่สามคือการลดปริมาณยาเสพติดในชุมชน (Reducing Drug Availability) ประการที่สี่คือทางเลือกแทนการลงโทษจำคุก (Alternatives to Incarceration) และประการที่ห้าคือการจัดการกับปัญหาที่สืบเนื่องและที่เกี่ยวข้องกับสุรา

สำหรับชุมชนที่กำลังมองหาวิธีการที่จะนำรูปแบบการต่อสู้กับยาเสพติดให้โทษและปัญหาอาชญากรรมที่มีผลสืบเนื่องจากการใช้ยาเสพติดให้โทษและสุราที่มีประสิทธิภาพมาใช้กับชุมชนของตนนั้น ก่อนอื่นชุมชนจะต้องทำการประเมินว่าปัญหาที่สำคัญที่สุดที่นำไปสู่การแพร่ระบาดของยาเสพติดให้โทษในชุมชนของตนว่าอยู่ที่ใดซึ่งต้องค้นหาให้พบเป็นลำดับแรก เช่นในชุมชนบางแห่ง อาจพบว่าปัญหาการติ่มสุราที่แพร่ระบาดในกลุ่มคนที่มีอายุต่ำกว่าวัยอันสมควรเป็นปัญหาสำคัญที่สุดที่นำไปสู่การใช้ยาเสพติดให้โทษ ดังนั้นชุมชนจะต้องป้องกันการติ่มสุราก่อนวัยอันควรเป็นลำดับแรก ต้องให้การบำบัดรักษา และต้องปราบปรามควบคุมกันไปด้วย แต่ในชุมชนอื่นอาจเผชิญกับปัญหาการใช้ความรุนแรงที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการค้ายาเสพติดให้โทษ ชุมชนที่มีปัญหาเช่นนั้นอาจจำเป็นต้องใช้กระบวนการบังคับใช้กฎหมายที่พุ่งเป้าไปที่ “แหล่งที่มีปัญหาการแพร่ระบาดซึ่งยาเสพติดให้โทษรุนแรง” โดยประสานการทำงานร่วมกันกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นกิจกรรมที่ชุมชนจะดำเนินการต่อสู้กับปัญหาเสพติดให้โทษจึงขึ้นอยู่กับสภาพปัญหาของแต่ละชุมชนที่ชุมชนจะต้องทำการสำรวจให้พบเสียก่อน ซึ่งจะช่วยให้ชุมชนสามารถจัดโครงการเพื่อการป้องกัน เพื่อการบำบัดรักษา และเพื่อการปราบปรามได้อย่างถูกต้องกับสาเหตุของปัญหา

การป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดให้โทษและอาชญากรรมที่เกี่ยวข้อง

กฎตั้งต่อไปนี้เป็นพัฒนาจากการศึกษาวิจัยที่สนับสนุนโดยสถาบันยาเสพติดให้โทษแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา หรือ NIDA เพื่อศึกษาโปรแกรมการป้องกันที่มีประสิทธิภาพ กฎเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ต่อบิดามารดา ครู อาจารย์ และผู้นำชุมชนในการคิด ในการวางแผน และในการเลือกโปรแกรมเพื่อดำเนินโครงการป้องกันปัญหาเสพติดให้โทษ โดยกฎแต่ละข้อจะมีงานวิจัยที่ทันสมัยสนับสนุน

ปัจจัยเสี่ยง (Risk Factors) และปัจจัยคุ้มครอง (Protective Factors)

ข้อ 1. การป้องกันต้องส่งเสริมให้เกิดปัจจัยคุ้มครองในชุมชนให้มากที่สุดและหาทางลดปัจจัยเสี่ยงในชุมชนให้ลดน้อยลงหรือขจัดให้หมดไป (Hawkins et al. 2002).

- ความเสี่ยงต่อการใช้ยาเสพติดเกิดจากความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับปัจจัยเสี่ยงบ่อยๆและก็น้อยอยู่กับประเภทของปัจจัยเสี่ยงด้วยเช่นการใกล้ชิดกับผู้ที่มึ่พฤติกรรมและทัศนคติที่เบี่ยงเบนอยู่เสมอ เช่นเดียวกันหากใกล้ชิดกับปัจจัยคุ้มครองอยู่เสมอเช่นความเอาใจใส่ของบิดามารดา ก็จะป้องกันการเข้ายาได้ (Wills and McNamara et al. 1996).
- ผลกระทบของปัจจัยเสี่ยง และปัจจัยคุ้มครองจะเปลี่ยนแปลงไปตามวัยของผู้ที่ได้รับผลกระทบ เช่น ปัจจัยเสี่ยงที่เกิดในครอบครัวจะส่งผลกระทบแก่เด็กเล็กๆได้มากกว่าเด็กโต และการคบหาสมาคมกับกับกลุ่มเพื่อนที่เสพยาเสพติดให้โทษเป็นความเสี่ยงต่อการเข้ายาเสพติดของเด็กวัยรุ่น (Gerstein and Green 1993; Kumpfer et al. 1998).
- การเข้าจัดการกับปัจจัยเสี่ยงทันทีที่พบอาการจะได้ผลดีในการป้องกันยิ่งกว่าปล่อยให้เนิ่นนานแล้วจึงเข้าแก้ไข (เช่นเมื่อพบเห็นพฤติกรรมที่ก้าวร้าวหรือบกพร่องในการควบคุมตนเอง) แล้วหาทางนำไปสู่สภาพแวดล้อมที่เป็นปัจจัยคุ้มครอง (Jalongo et al. 2001).
- ปัจจัยเสี่ยง และปัจจัยคุ้มครองมีผลกระทบต่อบุคคลแต่ละคนไม่เท่ากันขึ้นอยู่กับ อายุ เพศ เชื้อชาติ วัฒนธรรม และสภาวะแวดล้อม (Beauvais et al. 1996; Moon et al. 1999).

ข้อ 2. การป้องกันต้องจัดการกับปัญหาเสพติดทุกรูปแบบในชุมชน รวมทั้งการดื่มสุราและสูบบุหรี่ก่อนวัยอันสมควร การเสพยาเสพติดผิดกฎหมาย การขายยาบางประเภทที่ไม่เหมาะสม (Johnston et al. 2002).

ข้อ 3. การป้องกันต้องจัดการกับปัญหาในชุมชนที่นำไปสู่การเข้ายาเสพติดให้โทษโดยมุ่งจัดการกับองค์ประกอบทั้งหลายที่เป็นปัจจัยเสี่ยง และหาทางขยายเพิ่มพูนปัจจัยคุ้มครองให้เข้มแข็งมากขึ้น (Hawkins et al. 2002).

ข้อ 4. ควรจัดการกับปัจจัยเสี่ยงที่จะเกิดกับกลุ่มเฉพาะกลุ่มเช่น กลุ่มที่มีวัยที่เสี่ยงสูงต่อการเข้ายาเสพติดให้โทษ รวมทั้ง เพศ เชื้อชาติ หรือวัฒนธรรมที่เสี่ยงต่อการเข้ายาเสพติด (Oetting et al. 1997).

การวางแผนการป้องกัน

การป้องกันในครอบครัว

ข้อ 5. ส่งเสริมความผูกพันและความสัมพันธ์ภายในครอบครัว รวมทั้งสอนทักษะการทำหน้าที่ของบิดามารดา ฝึกฝนพัฒนา การปรึกษาหารือภายในครอบครัวและวางแผนทางการจัดการกับยาเสพติดในครอบครัว ให้การศึกษาและข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษแก่ครอบครัว (Ashery et al. 1998). สายสัมพันธ์ในครอบครัวพัฒนาให้เข้มแข็งได้ด้วยการฝึกฝนทักษะให้กับบิดามารดาในการให้การสนับสนุนช่วยเหลือบุตร ทักษะในการสื่อสารระหว่างกันของบิดามารดากับบุตร และการมีส่วนร่วมของบิดามารดา (Kosterman et al. 1997).

- การเอาใจใส่สอดส่องดูแลของบิดามารดาที่มีความสำคัญมากต่อการป้องกันการเข้ายาเสพติดให้โทษของบุตร ทักษะการสอดส่องการกำกับดูแลสามารถสอนและฝึกฝนได้ ควบคู่กับการร่วมกันวางระเบียบของครอบครัว เทคนิคการกำกับพฤติกรรมของบุตร การให้คำชมและยอมรับเมื่อบุตรแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม และการไม่เข้มงวดเกินไปและไม่หย่อนยานเกินไปในการปฏิบัติตามกฎที่ครอบครัวร่วมกันวางไว้เป็นสิ่งจำเป็น (Kosterman et al. 2001).
- การให้การศึกษาคำแนะนำเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษแก่บิดามารดา หรือการเอาใจใส่ดูแลเด็กจะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ถึงพิษภัยของยาเสพติดให้โทษและการให้ครอบครัวมีโอกาสพูดคุยหรือกันเกี่ยวกับการเสพยาเสพติดให้โทษทั้งที่เป็นยาเสพติดที่ผิดกฎหมายและที่ตามแพทย์สั่ง (Bauman et al. 2001)
- การให้ความสำคัญในปัญหาของครอบครัวที่จะต้องแก้ไข สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบิดามารดาและลดปัจจัยเสี่ยงที่จะทำให้บุตรหันไปใช้ยาเสพติดให้โทษได้ (Spoth et al. 2002b).

การป้องกันในโรงเรียน

ข้อ 6. การป้องกันในโรงเรียนควรทำตั้งแต่ต้นก่อนที่จะเข้าเรียนเพื่อจัดการกับปัจจัยเสี่ยงทั้งหลาย เช่นพฤติกรรมก้าวร้าว การมีทักษะทางสังคมที่บกพร่อง และมีปัญหาในการเรียน (Webster-Stratton 1998; Webster-Stratton et al. 2001)

ข้อ 7. การป้องกันในระดับประถมศึกษาควรมุ่งไปที่การเรียนและการเรียนรู้ทางด้านอารมณ์และสังคมที่จะจัดการกับปัจจัยเสี่ยงทั้งหลายที่จะชักนำไปสู่การเข้ายาเสพติดให้โทษ เช่น ความล้มเหลวในการเรียนและความก้าวร้าว การหยุดเรียนของเด็ก ควรให้ความสำคัญกับทักษะดังต่อไปนี้ (Ialongo et al. 2001; Conduct Problems Prevention Work Group 2002b):

- การควบคุมตนเอง
- การเฝ้าระวังอารมณ์ของตนเอง
- การสื่อสาร
- การแก้ปัญหา และ
- การให้ความช่วยเหลือในการเรียนโดยเฉพาะการอ่าน

ข้อ 8. การป้องกันในชั้นเรียนระดับกลาง ไปจนถึงระดับมัธยม ควรเพิ่มศักยภาพทางการเรียนและศักยภาพทางสังคมให้กับเด็ก ในทักษะดังต่อไปนี้ (Botvin et al. 1995; Scheier et al. 1999):

- การสนับสนุนทางการเรียนและพฤติกรรมดีในการเรียน
- การสื่อสาร
- ความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน

- ความเป็นตัวของตัวเอง
- ทักษะการปฏิเสธยาเสพติดให้โทษ
- เพิ่มความเข้มแข็งของทัศนคติที่ต่อต้านยาเสพติด และ
- เพิ่มความเข้มแข็งส่วนตนที่จะมุ่งมั่นไม่เกี่ยวข้องกับการใช้ยาเสพติด

การป้องกันในชุมชน

ข้อ 9. วิธีการป้องกันในชุมชนที่มุ่งให้ความสำคัญกับกลุ่มต่างๆไปที่อยู่จุดเปลี่ยนผ่านที่สำคัญเช่นกลุ่มเด็กที่กำลังจะเปลี่ยนผ่านจากประถมศึกษาเข้าสู่มัธยม วิธีการเช่นนี้จะเป็ประโยชน์ทั้งครอบครัวที่มีลักษณะเสี่ยงและเด็กๆที่มีปัจจัยเสี่ยงการป้องกันในลักษณะนี้ไม่มุ่งต่อคนใดคนหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งอย่างเจาะจง ดังนั้นจึงเป็นการลดการสร้างตราบาปให้กับเด็กและยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอีกด้วย (Botvin et al. 1995; Dishion et al. 2002).

ข้อ 10. การป้องกันในชุมชนที่รวมเอาวิธีการป้องกันมากกว่าสองวิธีขึ้นไปจะให้ผลดีกว่าป้องกันด้วยวิธีเดียวเช่นการป้องกันที่บ้านควบคู่ไปกับการป้องกันที่โรงเรียนเป็นต้น (Battistich et al. 1997).

ข้อ 11. การป้องกันในชุมชนที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายในทุกสถานที่ เช่นในโรงเรียน ในสโมสร ในสถานที่ทางศาสนา เป็นวิธีการป้องกันที่มีประสิทธิภาพที่สุด เมื่อวิธีการป้องกันนั้นได้เสนอข่าวสารที่ชุมชนรับรู้กันทั้งชุมชนและเป็นข่าวสารที่ถูกต้องและทำเช่นนั้นอย่างสม่ำเสมอ

การลงมือในป้องกัน

ข้อ 12. เมื่อใดที่ชุมชนจำต้องเปลี่ยนแปลงวิธีการในการป้องกันเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่ชุมชนต้องจัดการกับบรรทัดฐานของชุมชน หรือกับความต้อการทางวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไป เมื่อนั้นชุมชนควรรักษาองค์ประกอบหลักของวิธีการป้องกันที่พัฒนามาจากงานวิจัยให้คงไว้ (Spoth et al. 2002b), ซึ่งได้แก่

- โครงสร้าง คือโครงการนั้นสร้างขึ้นอย่างไร ประกอบเป็นองค์กรอย่างไร
- เนื้อหา คือข้อมูลข่าวสาร ทักษะต่างๆ และกลยุทธ์ที่วิธีการป้องกันนั้นใช้อยู่
- วิธีการทำงาน คือโครงการนั้นปรับตัวเองอย่างไร มีการนำไปใช้อย่างไร และประเมินผลอย่างไร

ข้อ 13. วิธีการป้องกันควรเป็นวิธีการป้องกันในระยะยาวมีกระบวนการที่ต้องต่อกัยอยู่เสมอ (เช่นมีกิจกรรมที่ต้องขยายเพิ่มพูนปัจจัยคุ้มครองอยู่เสมอ) เพื่อให้บรรลุเป้าหมายเดิมที่ตั้งไว้ งานวิจัยค้นพบว่าการป้องกันปัญหาเสพติดที่ประสบความสำเร็จแล้วในโรงเรียนระดับกลางแต่ความสำเร็จนั้นจะสิ้นผลลงหากไม่มีการป้องกันต่อเนื่องตามมาในการศึกษาระดับสูง (Scheier et al. 1999).

ข้อ 14. วิธีการป้องกันควรให้การฝึกฝนกับครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารจัดการชั้นเรียนที่ดี เช่นการให้รางวัลกับพฤติกรรมของเด็กรักเรียนที่เหมาะสม เทคนิคดังกล่าวจะทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่พัฒนาไปในทางบวก เป็นการกระตุ้นการเรียนรู้ และพัฒนาความผูกพันกับโรงเรียน (Ialongo et al. 2001).

ข้อ 15. การป้องกันจะมีประสิทธิภาพมากที่สุดเมื่อใช้เทคนิคการมีส่วนร่วมในวิธีการป้องกันนั้นๆ เช่นการอภิปรายของกลุ่มเพื่อน และการแสดงบทบาทสมมุติของบิดามารดาที่ให้กลุ่มเป้าหมายเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับการแพร่ระบาดของยาเสพติดให้โทษและการพัฒนาทักษะที่จำเป็นเพื่อป้องกันการป้องกันยาเสพติดให้โทษ (Botvin et al. 1995).

ข้อ 16. การป้องกันที่อาศัยงานวิจัยเป็นฐานเป็นวิธีการที่ประหยัด งานวิจัยล่าสุดพบว่าเงินทุกๆ ดอลลาร์ที่ลงทุนไปกับการป้องกันยาเสพติดให้โทษเมื่อเทียบกับการใช้เงินจำนวนเดียวกันนั้นในการบำบัดรักษาการติดยา และยาเสพติดให้โทษ พบว่าจะประหยัดได้มากกว่าการบำบัดรักษาถึง 10 ดอลลาร์ (Pentz 1998; Hawkins 1999; Aos et al. 2001; Spoth et al. 2002a).

ชุมชนทำแผนการป้องกันได้อย่างไร

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการป้องกันได้ให้คำแนะนำไว้ว่าแผนชุมชนที่จัดทำได้อย่างดีนั้นจะประกอบด้วยคุณลักษณะดังนี้

- จะต้องค้นหาให้พบชนิดของยาเสพติดให้โทษที่ระบาดในชุมชนและปัญหาอื่นๆของเด็กและวัยรุ่นในชุมชน
- แผนการนั้นควรจัดทำบนพื้นฐานที่ชุมชนมีทรัพยากรอยู่แล้วเช่นใช้โปรแกรมการป้องกันยาเสพติดที่ชุมชนมีอยู่แล้ว
- ตั้งเป้าหมายระยะสั้นเกี่ยวกับการที่จะนำเอาวิธีการป้องกันที่อาศัยงานวิจัยเป็นฐานมาประยุกต์ใช้ในชุมชน
- ตั้งวัตถุประสงค์ในระยะยาวเพื่อให้แผนการนั้นและทรัพยากรมีใช้ตลอดโครงการในอนาคต
- ผนวกเอาการวัดผลไว้เพื่อวัดประสิทธิภาพของกลยุทธ์ที่ใช้ในการป้องกัน

กระบวนการวางแผน

ปกติควรเริ่มต้นค้นหาประเภทของยาที่แพร่ระบาดในชุมชนค้นหาปัญหาของเด็กและวัยรุ่นซึ่งประกอบด้วยการวัดระดับการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน รวมทั้งการประเมินระดับความเสี่ยงของปัจจัยเสี่ยงอื่นๆ เช่น ความยากจนเป็นต้น ผลของการประเมินสามารถนำมาใช้ในการยกระดับของกระแสการตื่นตัวและการเฝ้าระวังเกี่ยวกับอาการและความรุนแรงของปัญหาและเพื่อเป็นแนวทางในการคัดเลือกโปรแกรมการป้องกันที่เหมาะสมกับลักษณะปัญหาของชุมชนนั้นๆ ให้มากที่สุด งานนี้จึงมีความสำคัญไม่ว่าชุมชนจะเลือกหลักสูตรสอนการป้องกันในโรงเรียน หรือการวางแผนด้วยวิธีการป้องกันที่หลากหลายทั่วทั้งชุมชนก็ตาม

ต่อมาชุมชนต้องประเมินความพร้อมของชุมชนเองผลการประเมินจะสามารถกำหนดได้ว่าขั้นตอนต่อไป ควรให้การศึกษาแก่ชุมชนก่อนที่จะลงมือทำโครงการเพื่อการป้องกันหรือไม่ จากนั้นตรวจสอบโปรแกรมการป้องกันที่ ชุมชนนั้น ใช้อยู่เพื่อให้ทราบว่าผลการดำเนินงานยังห่างจากเป้าหมายที่ชุมชนต้องการให้บรรลุ(ปัญหาที่ต้องการแก้) มากน้อยเท่าใดแล้วค้นหาทรัพยากรเพิ่มเติมเข้ามาเสริมในวิธีการป้องกันที่จะนำเข้ามาใช้

สุดท้ายแผนชุมชนจะได้รับการสนับสนุนจากองค์กรชุมชนทั้งหลายที่ให้บริการสำหรับเด็กและเยาวชน การ จัดให้มีการประชุมปรึกษาหารือระหว่างผู้นำขององค์กรดังกล่าวจะช่วยการวางแผนชุมชนในการประสานความคิด ประสานทรัพยากร และประสานความชำนาญและสนับสนุนค้ำจุนความยั่งยืนของโครงการ การวางแผนเพื่อการนำ โปรแกรมการป้องกันที่งานวิจัยรับรองในประสิทธิภาพมาใช้ให้เกิดความยั่งยืนนั้นจำเป็นต้องพัฒนาทรัพยากรให้กับผู้ ปฏิบัติและการบริหารจัดการ การสนับสนุนการเงินในระยะยาว และการเชื่อมต่อกับระบบการให้บริการที่มีอยู่

ชุมชนจะใช้กฎเพื่อการป้องกันยาเสพติดให้โทษในการวางแผนการป้องกันได้อย่างไร

กฎหลายๆข้อได้บอกขอบข่ายการวางแผนหรือการจัดสร้างโปรแกรมการป้องกันที่มี ประสิทธิภาพอยู่แล้วเช่นกฎ ข้อ 3. “การป้องกันต้องจัดการกับปัญหาในชุมชนที่นำไปสู่การใช้ยาเสพติดให้โทษโดยมุ่ง จัดการกับองค์ประกอบทั้งหลายที่เป็นปัจจัยเสี่ยง และหาทางขยายเพิ่มพูนปัจจัยคุ้มครองให้เข้มแข็งมากขึ้น” กฎข้อนี้ ได้บอกว่าการวางแผนชุมชนเพื่อป้องกันปัญหาเสพติดนั้นในแผนชุมชนจะต้องสะท้อนให้เห็นภาพปัญหาที่นำไปสู่ การใช้ยาเสพติดเพื่อให้เห็นความจำเป็นที่ชุมชนจะต้องแก้ไขปัญหานั้นให้ได้

ส่วนการร่วมมือกันทั้งชุมชนนั้น แผนชุมชนสามารถดูคำแนะนำได้ในกฎข้อที่ 9 ได้ดังนี้ “วิธีการป้องกันในชุมชน ที่มุ่งให้ความสำคัญกับกลุ่มทั่วไปที่อยู่ในจุดเปลี่ยนผ่านที่สำคัญเช่นกลุ่มเด็กที่กำลังจะเปลี่ยนผ่านจากประถม ศึกษาเข้าสู่มัธยม วิธีการเช่นนี้จะครอบคลุมวัยที่มีลักษณะเสี่ยงและเด็กที่มีปัจจัยเสี่ยง การป้องกันใน ลักษณะนี้ไม่มุ่งต่อคนใดคนหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งอย่างเจาะจง ดังนั้นจึงเป็นการลดการสร้างตราบาปให้กับเด็ก และยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอีกด้วย” หมายความว่าความพยายามร่วมกันของชุมชน ชุมชนทั้งหมดในการต่อสู้กับปัญหาเสพติดนั้นต้องทำเป็นกรทั่วไปกับกลุ่มเป้าหมายทุกคนไม่ให้เกิดความรู้สึกว่า เลือกเฉพาะกลุ่มซึ่งจะเป็นการสร้างตราบาปและนำไปสู่การแยกแยกตัวออกจากสังคมและนำไปสู่การใช้ยาเสพติด ให้โทษวิธีการเช่นนี้เป็นกลยุทธ์ที่สำคัญที่ทำให้ครอบครัวที่มีปัญหาและเด็กกลุ่มเสี่ยงได้รับการแก้ไขฟื้นฟูไปด้วยอย่างไม่ รู้สึกถึงความแตกต่าง

หากแผนชุมชนต้องการนำโปรแกรมพิเศษมาใช้เช่นโปรแกรมเกี่ยวกับครอบครัวในระบบการศึกษา กฎที่ กล่าวถึงเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวก็ได้กล่าวไว้แล้วในกฎข้อ 5 ดังนี้ “ส่งเสริมความผูกพันและความสัมพันธ์ภายในครอบครัว รวมทั้งสอนทักษะการทำหน้าที่ของบิดามารดา ฝึกฝนพัฒนาการปรึกษาหารือภายในครอบครัวเพื่อร่วมกันวางแผนแนวทางการจัดการกับยาเสพติดในครอบครัว การให้การศึกษาและข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษแก่ ครอบครัว”

กฎดังกล่าวต้องบอกก่อนว่าเป็นเพียงการให้คำแนะนำเพื่อใช้ประกอบการเลือกหรือการดัดแปลงโปรแกรมที่มี ประสิทธิภาพในการป้องกันปัญหาได้ตรงจุดที่ชุมชนต้องการเท่านั้น และที่สำคัญอย่างยิ่งต้องยอมรับกันว่าไม่ใช่ทุก

โปรแกรมที่จะสอดคล้องกับกฎการป้องกันที่งานวิจัยรับรองว่ามีประสิทธิภาพทั้งหมด ดังนั้นการที่จะให้แผนชุมชนในการป้องกันยาเสพติดให้โทษได้ผลดีจึงต้องผนวกเอาองค์ประกอบสำคัญจากงานค้นพบนั้นเข้าไปในแผนชุมชน

ชุมชนประเมินระดับความเสี่ยงของการแพร่ระบาดของยาเสพติดให้โทษอย่างไร

การประเมินระดับความเสี่ยงของวัยรุ่นที่มั่วสุมกับยาเสพติดให้โทษมีความสำคัญมากเพื่อ

- วัดลักษณะและขนาดของกระบวนการแพร่ระบาดและแนวโน้มของการระบาด
- รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยง และปัจจัยคุ้มครองทั้งชุมชน
- เพื่อทำความเข้าใจวัฒนธรรมของชุมชนและทำไมวัฒนธรรมชุมชนนั้นจึงคงมีอิทธิพลเหนือยาเสพติด หรือยาเสพติดมีอิทธิพลเหนือวัฒนธรรมของชุมชนนั้นได้อย่างไร
- ปรึกษาผู้นำชุมชนทั้งหลายที่ทำงานในโปรแกรมการป้องกัน ในโปรแกรมการบำบัดฟื้นฟู ในโปรแกรมการบังคับใช้กฎหมาย บริการทางสุขภาพจิต และบริการอื่นๆที่เกี่ยวข้อง
- ประเมินระดับความตื่นตัวของชุมชนเกี่ยวกับปัญหาเสพติดให้โทษ และ
- ค้นหาความพยายามใดๆที่เกี่ยวกับการป้องกันปัญหาเสพติดให้โทษที่ชุมชนทำอยู่แล้ว

นักวิจัยได้พัฒนาเครื่องมือสำหรับวัดขนาดระดับปัญหาเสพติดให้โทษของชุมชนไว้หลายเครื่องมือ เครื่องมือทั้งหมดจะวัดเกี่ยวกับสภาพหรือลักษณะของปัญหาอันได้แก่ ประเภทของยาเสพติดที่ระบาด และใครบ้างที่เสพ บางเครื่องมือจะวัดได้ถึงขนาดของการระบาดโดยการคำนวณว่ามีผู้เสพเท่าใดในชุมชน บางเครื่องมือจะวัดได้ถึง องค์ประกอบหรือตัวแปรที่นำไปสู่การใช้ยาเสพติดเช่น พฤติกรรมเบี่ยงเบนของวัยรุ่น การหลบหนีการเรียน และการหยุดเรียน นอกจากนี้นักวิจัยยังได้พัฒนาเครื่องมือที่ใช้วัดสถานะความเสี่ยงเฉพาะตน ขึ้นตอนการใช้เครื่องมือเพื่อช่วยเหลือชุมชนในการรวบรวมข้อมูลในการวางแผนชุมชนเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญมากเพราะจะทำให้เห็นทิศทางว่าแผนชุมชนจะมุ่งเป้าหมายไปที่กลุ่มใดบ้างและในพื้นที่ใดเป็นต้น

.....